

> Retouradres Postbus 20011 2500 EA Den Haag

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20017
2500 EA DEN HAAG
2500EA20017

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20011
2500 EA Den Haag

Onze referentie
2026-0000104950

Bijlage(n)
1

Datum 13 maart 2026
Betreft Wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting
van de Nederlandse identiteitskaart 36 643 (R2202)

Hierbij bied ik u de nota naar aanleiding van het verslag inzake het bovenvermelde
voorstel van wet aan.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Eric van der Burg

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Classificatie
1	Nota naar aanleiding van het verslag	

Datum

8 maart 2026

Onze referentie

2026-0000104950

36 643 (R2202) Ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart

Nota naar aanleiding van het verslag

Graag bedank ik de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken van de Eerste Kamer der Staten-Generaal voor de schriftelijke inbreng bij het voorstel van rijkswet, houdende wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart. De leden van de BBB-fractie hebben enkele vragen gesteld over de impact voor gemeenten, de Friese taal en opslag van gegevens. In deze nota naar aanleiding van het verslag beantwoord ik de door de leden van de BBB-fractie gestelde vragen.

1. Impactanalyse

Waarom is er niet voor gekozen om een impactanalyse te maken van deze wet terwijl de VNG daar in de internetconsultatie specifiek om heeft verzocht vanwege de gevolgen die het (de beide) wetsvoorstel(len)¹ hebben voor gemeenten, zowel in organisatorische, technische als financiële zin? In de toelichting bij beide wetsvoorstellen wordt slechts beperkt op deze gevolgen ingegaan, waardoor de impact van de nieuwe regelgeving voor gemeenten niet duidelijk is? Is de regering bereid alsnog een impact analyse te doen?

De impact voor gemeenten wordt als zeer laag ingeschat. Graag wil ik vooropstellen dat de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart (NIK) uit de Paspoortwet vooral een juridisch-technische operatie is. Inhoudelijke wijzigingen in het aanvraag- en uitgifteproces zijn niet beoogd.

Naar aanleiding van de opmerking van VNG in de consultatiefase van het wetsvoorstel zijn de gevolgen van het wetsvoorstel, mede door de VNG, nader onderzocht. VNG heeft aangegeven de conclusie te delen dat de gevolgen voor gemeenten beperkt zullen zijn.² De benodigde technische aanpassingen in de systemen zullen door de leverancier in opdracht van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens worden uitgevoerd. Voor gemeenten levert dit geen extra uitvoeringslasten op.

Omdat de gevolgen voor gemeenten beperkt zijn, is de verwachting dat gemeenten weinig tot geen extra kosten zullen maken als gevolg van het wetsvoorstel. Gemeenten en andere uitgevende instanties zijn al geconsulteerd over het wetsvoorstel, en worden voorafgaand aan de inwerkingtreding nogmaals geïnformeerd.

Gemeenten en andere uitgevende instanties zullen wel zelf hun eigen interne en externe communicatie, zoals handboeken, opleidingsdocumenten of website, moeten aanpassen voor zover deze verwijzen naar de Paspoortwet. Voor de NIK zal dan voortaan ook naar de Wet op de Nederlandse identiteitskaart moeten worden verwezen.

Een ander gevolg is dat gemeenten en openbare lichamen voortaan hun lokale belastingverordeningen, voor zover het gaat om het heffen van rechten voor het verrichten van handelingen ten behoeve van de aanvraag van een NIK, moeten baseren op de Wet op de Nederlandse identiteitskaart. In artikel II van het onderliggende wetsvoorstel is geregeld dat reeds vastgestelde gemeentelijke belastingverordeningen of eilandverordeningen geldig blijven en na inwerkingtreding van het wetsvoorstel ook berusten op de Wet op de Nederlandse identiteitskaart. Aan de maximumtarieven voor de NIK's verandert ook niets ten opzichte van de huidige tarieven in het Besluit paspoortgelden. Het enige gevolg voor gemeenten en openbare lichamen is dus dat bij de eerstvolgende vaststelling van belastingverordeningen voor de NIK moet worden verwezen naar de Wet op de Nederlandse identiteitskaart.

2. Friese taal

Is de regering het eens met de leden van de BBB-fractie dat is afgesproken dat het Fries gelijkwaardig is aan het Nederlands? Wat is de status van het beloofde onderzoek naar het Fries op het paspoort? Kunnen de uitslagen van dit onderzoek ook gedeeld worden met de Eerste Kamer? Zijn er andere landen waar dit al mogelijk is? Zo ja, waarom is er dan voor gekozen eerst een onderzoek te doen terwijl ook Gedeputeerde Staten van Fryslân heeft aangegeven hier helemaal achter te staan?

¹ 36643 (R2202) (Ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart) en 36644 (Wet op de Nederlandse identiteitskaart).

² Zie ook Kamerstukken II 2024/25, 36 643 (R2202), nr. 7, p. 3.

In Nederland is de Friese taal beschermd als officiële taal via de Wet gebruik Friese taal³ en onder deel III van het Europees Handvest voor regionale talen of talen van minderheden.⁴

De Tweede Kamer heeft in maart 2024 in een motie van het lid Tuinman (BBB) c.s.⁵ verzocht om het opnemen van Fries op de identiteitskaart. Naar aanleiding van deze motie is in de Bestuursafpraak Friese taal en cultuur (BFTK) toegezegd om een onderzoek te doen naar de mogelijkheden om het Fries op te nemen op het paspoort en de identiteitskaart. Er is gekozen om eerst een onderzoek te doen, omdat dit gebruikelijk is bij wijzigingen in de modellen van het paspoort en de identiteitskaart. Het onderzoek is inmiddels afgerond. Mijn ambtsvoorganger heeft hierover de Tweede Kamer eind vorig jaar geïnformeerd.⁶

Ik begrijp het belang van zichtbaarheid van het Fries in het maatschappelijk verkeer en de wens van de Tweede Kamer en de Gedeputeerde Staten van Fryslân om het Fries ook zichtbaar te maken op identiteitsdocumenten. In de Kamerbrief is gemotiveerd uiteengezet dat de motie niet uitvoerbaar is. Nederland is op grond van EU-verordeningen gebonden aan standaarden van de Internationale Burgerluchtvaart Organisatie (ICAO). Volgens die standaarden kunnen alleen officiële landstalen op reisdocumenten worden opgenomen, met een vertaling in het Engels, Frans en/of Spaans. Fries is een erkende regionale taal, maar geen officiële landstaal van Nederland. Uit het onderzoek is gebleken dat het niet mogelijk om het Fries op te nemen op de identiteitskaart of het paspoort.

Uit het onderzoek bleek tevens dat geen enkel ander EU-land een regionale taal vermeldt op het paspoort of identiteitskaart. Voor zover er verschillende talen op staan, gaat het om officiële landstalen. Zo vermeldt het Finse paspoort zowel Fins als Zweeds, omdat beide talen officiële talen van Finland zijn.

3. Opslag

Er wordt gewaarschuwd dat centrale opslag van biometrische gegevens cybercriminelen en terroristen zal aantrekken. Waarom kiest de regering niet voor decentrale opslag op gemeentelijk niveau om de veiligheid van onze inwoners optimaal te waarborgen?

De opslag van biometrische gegevens van burgers (gezichtsofname, handtekening en tijdelijke opslag vingerafdrukken) vindt op dit moment decentraal plaats. Elke instantie die reisdocumenten uitgeeft, heeft een eigen lokale opslag waarin deze gegevens worden bewaard. In het kader van *lifecycle management* van deze lokale systemen is inmiddels begonnen aan het bouwen van een gecompartmenteerde dataopslag waarmee gegevens beter kunnen worden beheerd en veiliger tussen de uitgevende instanties kunnen worden uitgewisseld dan nu het geval is bij lokale opslag. Data worden dan per uitgevende instantie gescheiden opgeslagen.

De Nederlandse Vereniging voor Burgerzaken (NVVB) waarschuwt voor situaties waarin de gegevens op de identiteitskaart (zoals geslacht) niet meer kloppen met de Basisregistratie Personen (BRP), wat tot problemen kan leiden in het buitenland. Waarom is niet gekozen voor een overgangsregeling voor deze specifieke groep? Hoe wil de regering dit praktische probleem gaan voorkomen?

Met voorliggend wetsvoorstel verandert niets aan de vermelding van gegevens op de NIK (zoals het geslacht) of de gegevens in de BRP.

Van een inconsistentie tussen de gegevens vermeld op de NIK en in de BRP – die potentieel tot problemen in het buitenland zou kunnen leiden – is geen sprake.⁷

³ In de Wet gebruik Friese taal is vastgelegd dat de officiële talen in de provincie Fryslân zijn het Nederlands en het Fries.

⁴ Dit betekent bescherming op de gebieden onderwijs, cultuur, media, bestuur, rechtspraak, sociaaleconomisch leven en internationale samenwerking.

⁵ Kamerstukken II 2024/25, 36 410 VII, nr. 101.

⁶ Kamerstukken II 2025/26, 26 643, nr. 1450, p. 13.

⁷ Wellicht doelen de leden op de opmerkingen van de NVVB bij de consultatieversie van het samenhangende wetsvoorstel Wet op de NIK. Dit voorstel is na de consultatie nog gewijzigd. Op de opmerkingen van NVVB is ingegaan in de memorie van toelichting bij dat wetsvoorstel. Zie hiervoor Kamerstukken II, 2024/25, 36 644, nr. 3, p. 28.

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

Eric van der Burg

TER ONDERTEKENING

Nota actief openbaar

Ja

Onze referentie

2026-0000104749

Datum

5 maart 2026

Opgesteld door

[Redacted]

Samengewerkt met

PDD en RvIG

Bijlage(n)

3

Aan
Van

Staatssecretaris BZK
CZW en PPD

nota

Nota naar aanleiding verslag EK bij wijziging Paspoortwet
in verband met ontvlechting Nederlandse identiteitskaart

Aanleiding

De Eerste Kamer heeft op 17 februari 2025 verslag uitgebracht over het wetsvoorstel wijziging van de Paspoortwet in verband met de ontvlechting van de Nederlandse identiteitskaart. De beantwoording van het verslag is gereed en wordt aan u aangeboden.

De Eerste Kamer heeft verzocht de beantwoording op 17 maart a.s. te mogen ontvangen.

Geadviseerd besluit

U wordt gevraagd:

- akkoord te gaan met de nota naar aanleiding van het verslag en verzending ervan naar de Eerste Kamer;
- daartoe de nota naar aanleiding van het verslag en de aanbiedingsbrief te ondertekenen.

Kern

Alleen de BBB-fractie in de Eerste Kamer heeft vragen gesteld. Deze zien op de onderwerpen impactanalyse, Friese taal en opslag van gezichtsopnames.

Toelichting

Met dit wetsvoorstel worden de regels over de Nederlandse identiteitskaart uit de Paspoortwet overgeheveld naar een separate wet, de Wet op de Nederlandse identiteitskaart. Dit wetgevingstraject wordt aangeduid als *de ontvlechting*.

Het samenhangende wetsvoorstel Nederlandse identiteitskaart is eveneens in behandeling bij de Eerste Kamer (nota nav verslag is ingezonden in februari jl.).

De commissie BIZA van de EK heeft in verband met de samenhang tussen beide wetsvoorstellen besloten ernaar te streven de plenaire afhandeling van beide wetsvoorstellen gelijktijdig te laten plaatsvinden.

Achtergrond ontvlechting

De regels over de Nederlandse identiteitskaart (NIK) staan momenteel in de Paspoortwet, een rijkswet. Dit terwijl de NIK alleen de identiteitskaart is van Europees Nederland en dus een aangelegenheid van Europees Nederland.¹ De regels over de NIK hoeven daarom niet in een rijkswet te worden geregeld en

¹ De landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk en de BES hebben eigen identiteitskaarten.

worden uit de Paspoortwet ontvlochten en in een separaat (samenhangend) wetsvoorstel op de Nederlandse identiteitskaart opgenomen.

Voorliggende wijziging van de Paspoortwet ziet op de ontvlechting van de regels over de NIK uit de Paspoortwet. Het betreft een juridisch-technische operatie.

Inhoudelijk bevatten de voorstellen geen nieuw of gewijzigd beleid. In het aanvraag- en uitgifteproces van identiteitskaarten verandert er niets.

Onze referentie

2026-0000104749

Datum

5 maart 2026

Aanleiding ontvlechting

Aanleiding voor de ontvlechting is tweeledig: de landen in het Caribisch deel van het Koninkrijk hebben er herhaaldelijk op gewezen dat een regeling van de NIK in een rijkswet – en dus hun betrokkenheid - niet noodzakelijk is. Het is nu voor hen onnodig belastend dat wijzigingen van de regels over de NIK (die dus alleen Nederland aangaan), steeds een rijkswetprocedure moeten doorlopen. Ten tweede leidt de ontvlechting tot een efficiënter wetgevingsproces, omdat geen rijkswetprocedure voor de NIK doorlopen hoeft te worden bij bijvoorbeeld wijzigingen die voortvloeien uit EU-regelgeving.

Vragen Verslag en beantwoording

De Eerste Kamer heeft vragen gesteld over de impact voor gemeenten, het opnemen van de Friese taal op de identiteitskaart en de opslag van gezichtsopnames.

- Over de impact voor gemeenten antwoordt u dat deze impact laag is. Er zijn slechts beperkte gevolgen voor gemeenten, die bestaan uit beperkte aanpassingen in technische systemen, interne en externe communicatie en belastingverordeningen. VNG heeft de gevolgen voor gemeenten ook onderzocht en deelt deze conclusie.
- Over de Friese taal antwoordt u dat het Fries niet kan worden opgenomen op het paspoort of de identiteitskaart, omdat dit juridisch niet mogelijk is (zie hieronder).
- Over opslag van gezichtsopnames antwoordt u dat er gewerkt wordt aan een vernieuwde gecompartmenteerde opslag van biometrische gegevens waarmee gegevens beter kunnen worden beheerd en veiliger tussen de uitgevende instanties kunnen worden uitgewisseld.

Politieke context

De vraag over de Friese taal gaat over een onderzoek dat door het ministerie van BZK is uitgevoerd naar de mogelijkheden om het Fries op te nemen op de NIK en het paspoort. De Tweede Kamer heeft hier in 2024 in een motie om verzocht. Het onderzoek is eind 2025 afgerond. Hieruit bleek dat het Fries niet op het paspoort of de identiteitskaart kan worden opgenomen, omdat dit volgens Europese (EU) en internationale afspraken alleen is toegestaan voor officiële landstalen. Fries is erkend als een regionale taal, maar geen officiële landstaal. Er zijn ook geen voorbeelden van andere EU-landen die regionaal erkende talen op hun identiteitsdocumenten opnemen. Uw ambtsvoorganger heeft de Tweede Kamer eind 2025 daarom geïnformeerd dat de motie niet kan worden uitgevoerd. In deze nota naar aanleiding van het verslag antwoordt u volgens bovenstaande lijn op de door BBB gestelde vragen, met verwijzing naar de Kamerbrief van uw voorganger.

Uitvoering

RvIG voert op dit moment de aanpassingen in technische systemen en communicatie uit die nodig zijn voor de ontvlechting.

Communicatie

De uitgevende instanties van de identiteitskaart (gemeenten, openbare lichamen, Buitenlandse Zaken) zijn (via consultatie) al op de hoogte gebracht van de wijzigingen. Binnenkort zal er vanuit BZK communicatie plaatsvinden richting de uitgevende instanties, met uitleg over de (beperkte) gevolgen.

Onze referentie

2026-0000104749

Datum

5 maart 2026

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Informatie
1	Aanbiedingsbrief EK nota naar aanleiding van het verslag EK	Ter ondertekening
2	Nota naar aanleiding van het verslag EK	Ter kennisneming en ondertekening
3	Verslag vaste commissie voor Binnenlandse Zaken EK bij de rijkswet ontvlechting	Ter kennisneming